

Türk Göçmen Ailelerde Sosyalleştirme Hedefleri ve Ana Babalık: Okul Öncesi Döneme Detaylı Bakış

Elif Durgel
Yaşar Üniversitesi

Bilge Yağmurlu
Koç Üniversitesi

Özet

Batı Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri gibi Batılı toplumlarda azınlıkların sayısının ve yaşadıkları uyum problemlerinin artmasıyla birlikte, çok kültürlü toplum yapısına ve kültürleşmenin göçmen grupların aile dinamiklerine olan etkisine dair akademik ilgi de artmaktadır. Bu makalenin amacı, kültürleşmenin ana-babalığı nasıl etkilediğini inceleyen araştırmaları ele alarak çoğunlukla Avrupa'da yaşayan Türk göçmenlerin aile yapısı ve çocuk yetiştirme biliş ve davranışları üzerine bir derleme sunmaktır. Daha çok toplulukçu kültürlerden bireyci kültürlere göç eden anne babaların ebeveynlik örüntüleri Batılı anne babalar ile karşılaştırıldığında bazı önemli farklılıklar göze çarpmaktadır. Türk anneler daha itaat odaklı çocuk yetiştirirken, Batılı annelerin özerkliği destekleyen bir ebeveynlik örüntüsü ortaya koydukları görülmektedir. Ancak göç ettikleri ev sahibi kültürün değerlerine uyum sağlama eğilimi gösteren Türk göçmen annelerin çocuk yetiştirme bilişleri Batı toplumlarında önemsenen özerklik hedeflerine doğru bir değişim göstermektedir. Bu annelerin otoriter disiplin teknikleri ve müdahaleci tutumlarında bir azalma olduğunu bulgulayan birçok çalışma vardır. Yine de kültürleşme stratejisi olarak bütünleşmeyi benimseyen göçmen ailelerde dahi Türk kültüründe önemli olan anne babaya saygı, aileyle yakın ilişkiler gibi bazı temel değerlerin korunduğu bulgular arasındadır. Kültürleşmedeki farklılıkların yanı sıra, eğitim ve gelir düzeyi gibi sosyoekonomik faktörler de Türk göçmen anne-babaların çocuk yetiştirmeleri üzerinde rol oynamaktadır. Türk göçmenler tek tip bir çocuk yetiştirme şekli göstermemekte, kültürleşme ve sosyoekonomik düzey gibi unsurlara bağlı olarak çeşitli ana babalık biliş ve davranışları sergilemektedirler.

Anahtar kelimeler: Göç, ana babalık, sosyalleştirme hedefleri, kültürleşme

Abstract

As the immigrant population increases in the Western societies, particularly in Europe and the USA, diversity and its role on family patterns have gained prominence and attracted academic attention in the last years. The aim of this paper is to provide a comprehensive review of the literature on the role of culture and acculturation on parenting with a particular focus on child-rearing beliefs and practices of Turkish immigrant parents in Europe. Immigration is mainly from collectivistic cultures to individualistic Western countries and thus, the mainstream and immigrant parents display differences in their child-rearing patterns. Turkish immigrant mothers are shown to reflect a more obedience-oriented child rearing while the parenting pattern of Western mothers is more independence oriented. Regarding the acculturation strategies of immigrant mothers, parenting beliefs and practices of Turkish mothers who adopt the cultural values of the Western host society are found to display a tendency towards encouragement of independence and assertiveness. However, core cultural values such as respect to parents, close family ties remain to be important child-rearing goals even for mothers who are integrated into the host society. Educational and socioeconomic backgrounds of mothers are variables shown to be playing a significant role on parenting in addition to acculturation strategies. Overall, Turkish immigrant mothers are not a homogenous group when it comes to their child rearing and various factors such as acculturation, educational background and socioeconomic status need to be examined in detail in order to develop a better understanding of parenting in Turkish immigrant population.

Key words: Immigration, parenting, socialization goals, acculturation

Sosyalleşme, kişilerin toplum içinde yaşamayla ilgili değerleri, beklentileri ve davranış standartlarını edinme sürecini anlatır. Kişi yetişirken, bu değer ve standartları aile, arkadaş, öğretmen ve medya gibi birçok farklı araçtan öğrenir. Araştırma bulguları, tüm bu sosyalleştirme araçları içerisinde, özellikle okul öncesi yaşlarda, en etkili olanın ana babalar olduğunu göstermektedir (Grusec ve Davidov, 2008). Aile bireyleri arasındaki yaşantı sırasında pek çok değer ve beklenti, doğrudan veya dolaylı, sözlü veya sözsüz biçimde, çok değişik yollarla yeni kuşağa aktarılır. Evdeki yeme-içme rutinleri, iş bölümü ve kaynakların nasıl paylaşılacağından, aile bireyleri arasındaki ilişkilerin nasıl olacağı ve çocukların uygun davranış biçimlerine kadar birçok konuda ailenin kendi rutinleri vardır. Bu rutinler genellikle toplumun değerlerini ve yaşam tarzını yansıtır (Schaffer, 2003), dolayısıyla kültürlerarası farklılık gösterebilmektedir.

Bu kültürlerarası farklılıklar bebekliğin ilk aylarından itibaren görülmeye başlar. Dünyanın değişik yerlerindeki ana babalar bebeklerine karşı koruma duygusu ve şefkat gibi ortak duygular besleseler de (Bornstein, Tal ve Tamis-LeMonda, 1991) bu hislerini ortaya koyma biçimleri, yani yavrularına sevgi gösterme ve onları koruma ve büyüme faaliyetlerini nasıl gerçekleştirdikleri kültüre göre değişebilmektedir (Bornstein ve Cheah, 2006; Luster ve Okagaki, 2005). Araştırmalar kültürün, çocuğun doğasına ve gelişimine dair bilişleri şekillendirdiğini (Bornstein ve Cheah, 2006; Harwood, Schoelmerich, Ventura-Cook, Schulze ve Wilson, 1996), bu bilişlerin ana babalık davranışlarını (Dix, 1992) ve çocukların hemen tüm alanlardaki gelişimlerini etkilediğini göstermiştir (Harkness ve Super, 1992; Steinberg, Lamborn, Dornbusch ve Darling, 1992; Wade, 2004). Bu bilgiler, çocukların gelişim özelliklerindeki benzerlik ve farklılıkları anlayabilmek için ana babaların biliş ve davranışlarını incelerken kültürel bağlamı ele almanın önemine işaret etmektedir. Bu yazıda, farklı kültürleri bir arada barındırması bakımından aile ve çocuk gelişimi için önemli çıkarımları olan “göç bağlamına” odaklanılmakta ve Türkiye’den yurt dışına, özellikle Hollanda, Almanya gibi “Batılı” ülkelere göç eden ailelerdeki ebeveynlik bilişleri ele alınmaktadır.

Göç, tarih boyunca toplumların şekillenmesinde etkili olmuş bir olgudur. Günümüzde, küreselleşmenin etkisiyle tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar belirgin ve yoğun bir göç dalgası yaşanmaktadır. Uluslararası Göç Örgütü’nün (IOM) yayınladığı rapora göre, 2010 yılı itibarıyla dünya çapında 214 milyon uluslararası birinci kuşak göçmen bulunmaktadır. Kendisi olmasa da ailesi farklı bir ülkeden göç etmiş olan ikinci ve daha sonraki kuşaklar bu istatistiklere dahil değildir ki bu, göçün ne kadar etkili bir olgu olduğunu daha da çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Göç alan batılı toplumlarda yıllar içinde göçmen nüfus kayda değer bir rakama ulaşmış, göçmenlerin sosyal hayattaki varlıkları belirginleşmiş, göçmen çocukların uyum güçlükleri ve akademik zorlukları fark edilir problemler olarak ortaya çıkmıştır. Bunlar akademik çevrelerin aile dinamiklerine ve kültüre olan ilgisini giderek artırmıştır. Bugün, çocuk ve gençlerin akademik ve sosyal uyumları üzerinde büyük etkisi olan ana babalık biliş ve davranışlarının kültürel ortamında ne gibi örüntüler sergilediğini anlama çabası önemli bulunmaktadır ve bu yönde daha çok çalışma yapılmaktadır.

Ana Babalık ve Kültüre İlişkin Modeller

Çocukluk ve çocuk yetiştirme üzerindeki en belirleyici faktörlerden biri kişilerin içinde yaşadığı kültürdür (Luster ve Okagaki, 2005). Gelişim psikolojisi literatüründe kültürel ve sosyoekonomik etkenlerin ana babalığı nasıl şekillendirdiğine dair sayısız araştırma bulursa da Batılı olmayan ailelerde ana babalık örüntüleri hakkında bildiklerimiz halen sınırlıdır. Dünyanın farklı bölgelerindeki ebeveynlerin nasıl, ne kadar ve neden farklı ana babalık tarzları sergilediklerini anlayabilmek için yürütülen kültürler arası gelişim çalışmalarının önemi büyüktür.

Çocuk gelişimi, ana babalık, çevre ve kültür arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik en kapsamlı model Bronfenbrenner’in (1979) Ekolojik Sistemler Modeli’dir. Bu model çocuk gelişiminde rolü olan unsurları anlamak için çocuğun içinde yaşadığı çevresel ortamların araştırılması gerektiğini savunur. Bu çevresel ortamlar içiçe geçen katmanlar şeklinde tarif edilir. Bu katmanlardan ilki çocuğa en yakın etkenleri içeren mikrosistemdir. Çocuk gelişiminde doğrudan belirleyici olan bu katmana anne-baba, kardeşler, akranlar, okul gibi çocuğun birebir ilişki kurduğu bağlamlar dahildir. Mikrosistemi içine alan bir sonraki katman mezosistemdir. Bu, mikrosistemdeki sosyalleştirme araçlarının birbirleriyle etkileşimini hedef alır. Örneğin anne-öğretmen işbirliğinin çocuğun okul başarısına etkisi mezosisteme bir örnektir. Bir sonraki katman eksosistem ise çocuğun doğrudan ilişki kurmadığı daha uzak etkenleri içerir. Buna iyi bir örnek olarak annelerin çalışma koşullarının çocuklarıyla beraber geçirdikleri zamanı etkilemesi verilebilir. Çocuğa en uzak ve en genel katman ise makrosistemdir. Bu katman kültürel değerler, ideolojiler, ülke politikaları, ekonomik ve tarihsel yapı gibi etkenleri kapsar. Bu modele göre her bir katman diğer katmanlarla karşılıklı bir ilişki içindedir ve bu etkileşimlerin tümü çocuğun gelişiminde belirleyici bir rol oynar. Ekolojik Sistemler Modeline göre, çocuk üzerinde doğrudan etkisi olan anne-babaların biliş ve davranışları ailelerin içinde yaşadığı yerleşim yeri özellikleri ve ekonomik durum gibi kültürel ve çevresel faktörlerden etkilenir. Ebeveyn-

lerin özellikleri ve davranışları da içinde yaşadıkları sosyokültürel bağlama etki eder.

Kültür ve ana babalık arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik bir diğer model Gelişimsel Yuva (*developmental niche*) (Harkness ve Super, 1992) ise çocuğun günlük çevresini üç farklı sisteme ayırır. Bunlar çocuğa sunulan fiziksel ve sosyal kaynaklar (örn., kitaplar, oyuncaklar), kültürel olarak şekillenmiş ana babalık davranışları (örn., annenin çocuğa ne durumda hangi disiplin tekniğini uygulayacağı) ve ana babalık bilişleridir (etnoteoriler). Araştırmalar ana babalık bilişlerinin ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken sergiledikleri davranışları etkilediğini göstermektedir (Darling ve Steinberg, 1993; Hastings ve Grusec, 1998; Kuczynski, 1984; Nacak, Yağmurlu, Durgel ve van de Vijver, 2011; Pomerleau, Malcuit ve Sabatier, 1991; Yağmurlu, Çıtlak, Dost ve Leyendecker, 2009; Yağmurlu ve Yavuz, 2012). Öyleyse kültürün ana babalık bilişleri ve davranışlarıyla ilişkisini detaylıca ele almak faydalı olacaktır.

Ana Babalık Bilişleri

Ana babalık bilişleri çocuk yetiştirme görünmeyen, soyut tarafıdır ve anne babaların çocuk gelişimi, çocuk yetiştirme ve aile hakkındaki inanç sistemlerini ifade eder (Harkness, Super, ve Van Tijen, 2000; Yağmurlu ve Yavuz, 2013). Ana babalık bilişlerinin birçok unsuru vardır. Bunlardan bizim yazımızda detaylı olarak bahsedilecek olanlar sosyalleştirme hedefleri (*socialization goals*) ve gelişimsel beklentilerdir (*developmental expectations*). Sosyalleştirme hedefleri ana babaların çocuklarında olmasını önemli buldukları (Harwood ve ark., 1996) ve çocuklarının sahip olmasını arzu ettikleri özelliklere dair bilişlerdir (Hastings ve Grusec, 1998). Ana babalık bilişlerinin bir diğer unsuru olan gelişimsel beklentiler ise ebeveynlerin bir çocuğun belli becerileri ne zaman yapabileceğine dair bilişleridir (Goodnow, Cashmore, Cotton ve Knight, 1984).

Ana babalık bilişlerinin önemi, anne babaların çocuk yetiştirmede tercih ettikleri davranışların belirleyicisi olmalarından kaynaklanmaktadır; bir başka deyişle biliş değişince davranışın da değişmesi muhtemeldir. Türkiye’de yürütülen bir çalışmada eğitimin ve öğrenmenin okula gitmekle eşdeğer süreçler olduğuna inanan anne babaların okul öncesi dönemde çocuklarının bilişsel gelişimini destekleyici faaliyetleri daha az yaptıkları, hatta hiç yapmadıkları bulunmuştur (Kağıtçıbaşı, 1989).

Ana Babalık Davranışları

Ebeveynlik literatüründe, anne babaların çocuklarını yetiştirirken sergiledikleri davranışlar hakkındaki ilk çalışmalar çocuk yetiştirme stilleri (*parenting styles*) üzerine yürütülmüştür (Baumrind, 1991). Çocuk yetiştirme stilleri, genel olarak anne babaların çocuğa sağladığı duygusal atmosferi yansıtır (Darling ve Steinberg, 1993)

ve çocuklarına uyguladıkları disiplin ve gösterdikleri sevgi derecesine göre dört temel örüntü gösterir: Demokratik, yetkeci-otoriter, izin verici ve ihmalkâr. Her stil çocuklarda farklı gelişimsel çıktılara yol açmakla beraber, en ideal çocuk yetiştirme stiline demokratik tarz olduğu konusunda bulgular vardır (Sümer, 2013). Demokratik anne babalar çocuklarına hem sevgi gösterirler, hem de kural koyar ve sınır çizerler. Aile bireyleri arasında açık bir iletişim olması ve çocuğun özerkliğine fırsat tanınması bu çocuk yetiştirme stiline belli başlı özelliklerindedir (Baumrind, 1991).

Çocuk yetiştirme literatüründe stiller en çok araştırılan ana babalık özelliği olarak ortaya çıksa da, ana babalık davranışlarının önemine vurgu da giderek belirginleşmiştir. Stiller genel olarak ana babalık niteliği ve anne-baba-çocuk arasındaki ilişki ile ilgiliyken, davranışlar anne babaların çocuklarına sergiledikleri davranışların kendisine odaklanır ve çocukların gelişimsel çıktılarını yordamada daha belirleyicidir (Stevenson-Hinde, 1998). Açıklayıcı akıl yürütme (*inductive reasoning*), sıcaklık (*warmth*), duyarlılık (*sensitivity*) ve ceza uygulama (*punishment*) ana babalık davranışlarına örnek olarak verilebilir.

Ana babalık biliş ve davranışları üzerine yürütülen kültürlerarası çalışmaların ortaya koyduğu sonuçlar birbirini desteklemektedir. Amerika’da yaşayan Hint ve Avrupa kökenli annelerin çocuk yetiştirme hedeflerini karşılaştıran bir araştırma, Avrupa kökenli Amerikalı annelerin çocuklarının kendinden emin olma, bağımsız olma gibi özellikleri önemli bulduğunu, Hint kökenli göçmen annelerin ise itaatkâr, saygılı ve misafirperver olmak gibi özellikleri ön plana çıkardıklarını göstermiştir (Raghavan, Harkness ve Super, 2010). Çocuk yetiştirme stillerine dair araştırmalar da Batılı annelerin özerklik odaklı bir stil sergilerken Batılı olmayan anne babaların disipline dayalı yetkeci çocuk yetiştirme stiline daha sık sergilediklerini ortaya koymaktadır (Keller, 2007). Ana babalık davranışlarına bakıldığında, örneğin, Çin kökenli anne babaların daha çok kontrol ve ceza davranışı sergiledikleri, Amerikalı anne babaların ise açıklayıcı akıl yürütme gibi olumlu disiplin davranışlarını daha çok uyguladıkları bulunmuştur (Kelley ve Tseng, 1992).

Ana babalık stil ve davranışlarındaki bu farklılıkları anlayabilmenin en iyi yolu sosyokültürel faktörleri incelemektir. Kültürlerarası farklılıkları ele alırken en sık başvurulan model Bireycilik-Toplulukçuluk modelidir (Triandis, 1994). Toplulukçu kültürler genellikle tarım odaklı bir ekonomiye sahip, geleneksel, sosyal devlet mekanizmasının kapsamlı bir şekilde işlemediği, sanayileşme sürecinde yolun başında yer alan kültürel bağlamlardır ve bu koşullarda öne çıkan değerler kişilerarası bağlılık, sadakat, itaat ve güçlü aile bağlarına sahip olmaktır. Bireyci kültürler ise endüstrileşmiş, kentsel sosyal bağlamlardır; bağımsızlık, hakkını arayabilmek,

özerklik ve birey olmak bu toplumların önem verdiği değerler arasında sıralanabilir (Harwood ve ark., 1999; Pearson ve Rao, 2003; Triandis, 1994).

Gelişim psikolojisi alanında ana babalık biliş ve davranışları ve onların nasıl bir kültürlerarası örüntü çizdiği, yani toplulukçu-bireyci kültürlerde ne derece farklılaştığına dair geniş bir literatür olsa da, ana babalığın özellikle göç gibi dinamik bir kültürel bağlamda ne gibi örüntüler sergilediğine dair çalışmalar ve bilgi birikimi azdır. Oysa ana babalığın hangi unsurlarının kültürden ne kadar ve nasıl etkilendiğini anlamak için göç etmiş anne babaların yaşadıkları değişim ve uyum süreçlerini incelemek önemlidir.

Göç, Kültürleşme ve Ana Babalık

Göç ve kültürel çeşitlilik bir süredir Batılı toplumların, özellikle Avrupa ülkelerinin ilgisini çekmekte. Bunun temel nedeni göçmen çocukların sosyal ve akademik açıdan ev sahibi yaşlılarından daha fazla güçlük yaşamalarıdır (Bornstein ve Cote, 2006). Örneğin Amerika'daki Latin ve Avrupa kökenli annelerin okul öncesi yaş grubundaki çocuklarının sözel beceri, bellek, akıl yürütme gibi becerilerinin karşılaştırıldığı bir çalışmada Latin kökenli çocukların bu alanlarda daha düşük beceri sergiledikleri ortaya konulmuştur (Laosa, 1982). Bununla beraber Avrupa kökenli annelerin, Latin kökenlilere kıyasla, çocuklarıyla daha çok sözel iletişim kurdukları, açıklayıcı disiplin tekniklerini daha sık kullandıkları ve daha az fiziksel disiplin uyguladıkları görülmüştür (Laosa, 1982). Göçmen çocukların gelişim zorluklarının ve uyum sorunlarının altında yatan nedenleri anlamaya yönelirken karşımıza çıkan etkenlerden biri aile içi ilişkiler ve anne babanın ebeveynlik davranışlarıdır. Göçmen anne babalar, yeni bir toplumda, yeni bir kültürel bağlamda çocuk yetiştirmeye çalışırlar. Göç daha çok toplulukçu kültürlerden bireyci Batılı kültürle yapıldığından, göçmen anne babaların yeni ev sahibi bağlamda çocuk büyütmeyle ilgili yaşadıkları sıkıntıları konu alan literatür de bu şekilde gelişmiştir.

Kültürleşme "farklı kültürlerden grupların birbiriyle sürekli ve birbir etkileşime geçmesi sonucu, bu gruplardan biri ya da her ikisinin kültürel örüntülerinde değişime yol açan sosyal olay" olarak tanımlanmaktadır (Redfield, Linton ve Herskovits, 1936, s. 149). Kültürleşmede, göç eden kişi ya da grubun, doğduğu ülkenin kültürü ile göç ettiği ülkenin kültürünü ne şekilde bağdaştırdığı ve bunların etkileriyle nasıl baş ettiği sorusu irdelenmektedir (Arends-Toth, 2003).

Kişilerin göç etme nedenleri, geldikleri bağlamın sosyokültürel özellikleri, göç ettikleri ülkelerin yapıları ve göç edenlerin kişilik özellikleri gibi pek çok unsurun bir arada anlaşılmasını gerektiren kültürleşme karmaşık bir psikolojik süreçtir. Bu çok faktörlü, karmaşık süreci

açıklayan az sayıda kuramsal model vardır. Bunlardan en çok çalışılanlarından biri Berry'nin (1992) iki boyutlu kültürleşme modelidir. Berry kültürleşme sürecinin iki boyutta gerçekleştiğini önerir; bunlar göç edilen baskın kültürü benimseme (*cultural adoption*) ve öz kültürü korumadır (*cultural maintenance*). Göçmenin kendi öz kültürüyle olan ilişkisi baskın kültürle olan ilişkisinden etkilenmek zorunda değildir. Berry, göçmen bireyin bu iki boyut üzerindeki göreceli pozisyonunu dikkate alarak dört kültürleşme şekli belirlemiştir. Bunlar *bütünleşme*, *asimilasyon*, *ayrılma* ve *marjinalleşme*dir. *Bütünleşme*, göçmenin hem öz kültürünün değerlerini koruması, hem de baskın kültürün değer ve normlarını beğenmesi ve ayak uydurması eğilimidir; bütünleşme tutumu gösteren kişi her iki kültürün de farklı unsurlarını benimser. *Asimilasyonda* birey, öz kültürünün değerlerinden vazgeçip baskın kültürün normlarını benimser. *Ayrılma* stratejisinde, göçmen yalnızca öz kültürünün değerlerini devam ettirmeyi tercih eder, yerleştiği ülkenin değerlerine ve normlarına uyum göstermez. *Marjinalleşmede* ise göçmenin ne öz kültürüne, ne de baskın kültüre bir bağlılığı yoktur. Araştırmalar, *bütünleşmenin*, göçmenlerin sosyal ve psikolojik uyumları açısından en verimli strateji olduğunu göstermektedir (Berry, Poortinga, Breugelmans, Chasiotis ve Sam, 2011).

Literatürde çokça çalışılmakla birlikte, iki boyutlu kültürleşme modeli (Berry, 1992) ile ilgili bir sorun, genelde kültürleşmenin bireyin hayatının her alanında benzer etkiler göstereceğini önermesidir. Ancak birey, hayatının bazı alanlarında kültürleşme eğilimlerinden birini gösterirken, bir başka yaşam alanında başka bir kültürleşme eğilimi sergiliyor olabilir. Örneğin, Hollanda'daki Türk göçmenlerle yapılan araştırmalar, iş ilişkileri gibi kamusal alanlarda *bütünleşme* eğiliminin daha fazla gösterildiğini, aile hayatı gibi bireysel alanlarda ise *ayrılma* tutumunun daha yaygın olduğunu ortaya koymuştur (Arends-Toth, 2003).

Öz kültürün değerleri ile baskın toplumun değerleri arasındaki farklar zamanla göçmenlerin ana babalık örüntülerinde bazı değişimlere neden olabilmektedir. Amerika ve Kanada'da yapılan birçok araştırma baskın kültürle bütünleşme eğilimi gösteren göçmen annelerin özerklik odaklı çocuk yetiştirme hedeflerini daha önemli bulduklarını, daha az bütünleşme sergileyen göçmen annelerin ise çocuklarından itaat odaklı davranışları daha çok beklediklerini göstermiştir (Buriel, 1993; Costigan ve Su, 2008; Delgado-Gaitan, 1994; Kim, Cain ve McCubbin, 2006; Tajima ve Harachi, 2010). Benzer şekilde, Amerika ve Kanada'da yaşayan ve bireyci batı kültürüne uyum sağlayan Çin kökenli annelerin kontrolcü ve müdahaleci eğilimlerinin azaldığı ve demokratik çocuk yetiştirme davranışlarını daha çok gösterdikleri bulunmuştur (Kim ve Wong, 2002; Su ve Hynie, 2011). Yakın tarihte yayınlanan çalışmalar, Amerika'daki Çin

kökenli göçmen annelerin ana babalık stillerinin, bütünleşme stratejisini yansıtabilecek şekilde, hem sıcaklık hem kontrol içerdiğini göstermiştir (Cheah, Leing ve Zhou, 2013; Chen, Chen ve Zheng, 2012).

Türk Göçmen Ailelerde Ana Babalık

Avrupa’da, özellikle Batı Avrupa ülkelerinde, Türk göçmen nüfusunun artmasıyla birlikte Türk göçmenlerin yaşam tarzı, aile değerleri, kültürleşme yönelimleri, ana babalık düşünce ve davranışlarına akademik çevrelerin ilgisi giderek artmıştır. Bunda Türklerin baskın kültüre uyum sorunları ve Türk çocukların okulda ve sosyal hayatlarında yaşadıkları güçlükler dair haberlerin medyada geniş yer bulması da etkili olmaktadır. Türk göçmen anne babaların çocuk yetiştirme örüntüleri üzerine yürütülen araştırmaların hemen hepsi Türk nüfusun en yoğun olduğu Almanya, Hollanda, Belçika gibi Batı Avrupa ülkelerinde yürütülmektedir.

Batı Avrupa’ya giden ilk Türk göçmenler, 1960’lı yılların başında, İkinci Dünya Savaşı sonrası çöken Avrupa ekonomisinde oluşan işçi açığını gidermek amacıyla çağırılmışlar, genellikle ağır sanayi sektörlerinde vasıfsız işlerde ve kömür madenlerinde çalıştırılmak üzere “misafir işçi” (Gastarbeiter) olarak işe alınmışlardır. Göç etmedeki amaçları Türkiye’de daha iyi bir hayat yaşamak için yeterli parayı biriktirmek olan bu göçmenlerin büyük bir kısmı Türkiye’nin kırsal bölgelerinden gelmektedir ve eğitim seviyeleri düşüktür (Abadan-Unat, 2002). Türk göçmenlerin Avrupa’da kalıcı olarak yerleşecekleri 1970’li yılların ortalarında netleşmiş ve geride bırakılan eş ve çocukların aile birleşimi yoluyla Türkiye’den Avrupa’ya gelişleriyle birlikte nüfusları giderek artmıştır. Günümüzde Almanya’da en büyük göçmen topluluğunu oluşturan Türkler, Alman pasaportuna sahip olanlarla birlikte, 2,5 milyonu bulmaktadır ve toplam nüfusun %3.2’sini oluşturmaktadır (Statistisches Bundesamt, 2010). Hollanda’da da batılı olmayan göçmen grupların en büyüğünü oluşturan Türk göçmenlerin nüfusu 400 bine yaklaşmakta ve toplam nüfusun %2.5’ini oluşturmaktadır (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2013). Türklerin Avrupa’ya göçü bugün de Avrupa’da yaşayan göçmenlerin Türkiye’den eş seçmeleri yolu ile devam etmektedir. Ancak nüfusları giderek artan ve Batı Avrupa’da en geniş Batılı olmayan göçmen grubu oluşturan Türklerin aile dinamikleri ve ana babalık örüntülerinin kültürleşme bağlamında incelendiği çalışmalar halen azdır.

Türk göçmen ailelerde çocuk yetiştirme bilişlerini inceleyen çalışmalar yoğunlukla sosyalleştirme hedeflerine odaklanmıştır. Bu konuda ilk araştırmalar Almanya’da yaşayan birinci ve ikinci kuşak annelerle yapılmış, ikinci kuşak Türk göçmen annelerin özerklik gibi bireyci hedefleri birinci kuşak annelerden daha önemli bulduklarını göstermiştir (Çıtak, Leyendecker,

Schoelmerich, Driessen ve Harwood, 2008; Leyendecker, Schoelmerich ve Çıtak, 2006).

Annelerin sosyalleştirme hedeflerini kuşağa göre değil, annelerin kültürleşme tutumlarına göre incelenen bir araştırma, Alman kültürüyle bütünleşme eğilimi sergileyen Türk göçmen annelerin özerklik ve kendini gerçekleştirme gibi hedefleri, bütünleşme eğilimini daha az sergileyen Türk göçmen annelere oranla daha önemli bulduklarını göstermiştir (Durgel, Yağmurlu, Leyendecker ve Harwood, 2009). Kültürleşme ile sosyalleştirme hedefleri arasındaki ilişkiyi Avustralya’daki Türk göçmen annelerde araştırılan Yağmurlu ve Sanson da (2009) benzeri sonuçlar elde etmiştir. Araştırma, Avustralya toplumuyla bütünleşme eğilimi gösteren annelerin kendine-yönelim (*self-direction*) hedeflerini daha çok, itaat odaklı hedefleri ise daha az önemsediklerini göstermiştir. Hollanda’daki Türk göçmen annelerle yapılan çalışmalar da benzeri sonuçlar ortaya çıkarmıştır (Durgel, van de Vijver, Yağmurlu ve Leyendecker, 2011; Nijsten, 2006).

Özetle, baskın kültürde uzun zaman geçirmiş ve baskın kültürün değerlerini benimseme eğilimi gösteren Türk göçmen annelerin çocuk yetiştirmeye ilişkin bilişlerinin Batı toplumlarında önemsenen özerklik ve bireycilik hedeflerine doğru bir değişim göstermekte olduğu söylenebilir. Ancak, anne babaya saygı, aile ve akrabalarla yakın ilişkiler gibi bazı temel kültürel değerlerin göçmen anne-babalar tarafından korunduğu, özerklik hedefleri artsa dahi bu ilişki odaklı toplulukçu hedeflerin halen önemli görüldüğü de önemli bir saptamadır (Durgel ve ark., 2011). Özerklik ve ilişki odaklı hedeflerin gittikleri kültürle bütünleşme eğiliminde olan anne-babalarca bir arada desteklenmesi Çiğdem Kağıtçıbaşı’nın (2010) modernleşme ile değişen geleneksel aile modelini irdelediği Aile Değişim Modeli’nin Karşılıklı Duygusal Bağlılık önermeleriyle tutarlıdır.

Ana babalık bilişlerinin bir başka boyutu olan gelişimsel beklentiler de göçmenlik ve kültür ile ilişkili olarak incelenmiştir. Gelişimsel beklentiler, ebeveynlerin bir çocuğun bazı gelişimsel becerileri en erken kaç yaşında başarabileceğine dair düşüncelerini anlatır. Willemssen ve van de Vijver’in (1997) çalışması Hollanda’daki Türk göçmen annelerin hemen her beceri türü için (örn., bilişsel, sosyal) Hollandalı annelere kıyasla daha geç gelişim beklentisine sahip olduklarını göstermiştir. Aynı örüntü Otyakmaz (2014) tarafından Türk-Alman ve Alman anneler için de bulunmuştur. Ancak Türk göçmen anneler birinci ve ikinci kuşak olarak ayrı ayrı incelendiğinde, Hollandalı anneler ile Türk göçmen anneler arasında gelişimsel beklentiler bakımından bulunan farkın sadece birinci kuşak anneler için anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci kuşak Türk annelerin Hollandalı annelerle çok benzer gelişimsel beklentilere sahip oldukları görülmüştür (Durgel ve van de Vijver, 2008). Bu benzerlik, özerklik, sosyal beceriler, itaat, aile ilişkileri, bilişsel beceriler

gibi birçok boyut için gözlenmiştir. Birinci kuşak Türk anneler özellikle okul öncesi çağda çocuğun gelişiminin ileri olmadığını düşünmekte, ikinci kuşak Türk anneler ise Hollandalı anneler ile benzer olarak, çocuğun küçük yaşlardan itibaren daha fazla gelişimsel potansiyele sahip olduğuna ve becerileri daha erken yaşlarda öğrenip geliştirebileceğine inanmaktadırlar.

Türk Göçmen Ailelerde Ana Babalık Davranışları

Türk göçmen ailelerin ana babalık örüntüleri üzerine yapılan çalışmalar son yıllarda artmaktadır. Bu çalışmalar, disiplin teknikleri, duyarlılık gibi bazı çocuk yetiştirme davranışlarında baskın grup ile Türk göçmenler arasındaki benzerlik ve farklılıklara odaklanmaktadır. Örneğin bir grup çalışmada ev sahibi ve göçmen çocukların bilişsel gelişimleri ve ebeveynlerinin bunu destekleyen uyarıcı davranışları karşılaştırmalı olarak çalışılmıştır. Almanya'daki Türk ve Alman annelerin çocuk yetiştirme davranışları ve onların okul öncesi yaş grubu çocuklarının gelişimsel becerilerinin incelendiği yeni bir çalışmada Türk göçmen annelerin Alman annelere kıyasla birlikte kitap okuma gibi çocukların bilişsel gelişimlerini destekleyici eğitici etkinlikleri daha az yaptıkları bulunmuştur (Leyendecker, Jakel, Olcay Kademoğlu ve Yağmurlu, 2011). Benzeri bir çalışma da Hollanda'daki Türk ve Hollandalı annelerle yapılmış, göçmen annelerin okul öncesi çağdaki çocuklarının dil ve matematiksel beceriler konusunda Hollandalı yaşlılarından daha düşük performans sergiledikleri görülmüştür (Leseman ve van den Boom, 1999). Aynı çalışma annelerin çocuklarıyla kitap okuma ve problem çözüme aktiviteleri sırasındaki etkileşimlerini incelemiş ve Hollandalı annelerin açıklama, soru sorma, öyküyü değerlendirme, özerkliği teşvik etme ve çevreyi etkili bir şekilde yapılandırma gibi davranışları, Türk annelere oranla daha sıklıkla sergilediklerini göstermiştir. Öyleyse okul öncesi çağdaki Türk göçmen çocukların bilişsel beceriler açısından Hollandalı yaşlılarından geride kalmalarıyla annelerinin çocuğun gelişimini destekleyici etkinlikleri ne kadar sıklıkla yaptığı arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Hollanda'da yürütülen bir dizi araştırma, genel olarak, Türk göçmen annelerin Hollandalı annelere kıyasla daha otoriter ve çocuklarının istek ve ihtiyaçlarına daha az duyarlı bir ebeveynlik profili sergilediklerini göstermiştir (Deković ve ark., 2006; Leseman ve van den Boom, 1999; van der Veen ve Meijnen, 2002; Yaman, Mesman, van IJendoorn, Bakermans-Kranenburg ve Linting, 2010). Ancak Hollanda'daki göçmen gruplarla yapılan yeni bir çalışma, annelerin 'duyarlı ana babalık' anlayışlarının kültürel faktörlerden çok sosyoekonomik düzeyle ilişkili olduğunu saptamıştır (Emmen, Malda, Mesman, Ekmekci ve van IJendoorn, 2012). Yani aslında göçmen annelerin daha az duyarlı bulunmalarının altında yatan faktörlerden birisi göçmen ailelerin genel

olarak baskın gruba kıyasla ekonomik olarak daha zor koşullara sahip olmasıdır.

Durgel ve van de Vijver (2010) Türk ve Hollandalı annelerin sıcaklık, kontrol, bağlılık ve duyarlılık gibi davranışlarını gözlemsel yöntemle ölçmüş ve daha önceki literatürden farklı olarak, Türk göçmen annelerin, Hollandalı annelere kıyasla, çocuklarıyla oyun oynarken ve kitap okurken duyarlı davranışları daha çok sergilediğini ortaya koymuştur. Araştırmanın bulgularının yukarıda bahsedilen diğer çalışmaların bulgularından farklı olmasını, Durgel ve van de Vijver (2010) duyarlılığın farklı araştırmalarda farklı şekillerde tanımlanmasına bağlamışlardır. Örneğin Yaman ve arkadaşlarının (2010b) çalışmasında duyarlılık, annenin çocuğuna duygusal destek vermesi, onun başarı ve becerilerini övmesi ve teşvik etmesi, çocuğun özerklik ve problem çözüme becerilerini desteklemesi, çocuğa uygun yönerge ve geribildirim vermesi gibi daha çok özerklik temalı davranışlarla tanımlanmıştır. Bu nedenle, araştırma sonucunda Hollandalı annelerin daha duyarlı çıkması şaşırtıcı değildir. Oysa Durgel ve van de Vijver'in (2010) çalışmasında duyarlılık, özerklikten arındırılmış bir şekilde, annenin çocuğunun istek ve taleplerine karşılık vermesi olarak tanımlanmıştır. Bu şekilde tanımlandığında, gruplararası karşılaştırmanın farklı sonuçlar verdiği görülmektedir. Aynı zamanda, Durgel ve van de Vijver'in (2010) çalışmasına katılan Türk annelerin çocuklarıyla etkileşimleri sırasında Hollandalı annelere kıyasla ortalama olarak daha çok sayıda cümle kullandıkları ve daha "konuşkan" oldukları görülmüştür. Türk annelerin duyarlı ve konuşkan yapıları onların çocuklarıyla daha sosyal, karşılıklı etkileşime dayalı bir ilişki kurduklarını göstermektedir. Kısaca, Türk annelerin toplulukçu kültürel değerlerini daha duyarlı ve konuşmaya yönelik "paylaşımçı" bir iletişim stiliyle yansıttığını söyleyebiliriz.

Türk göçmen ailelerde kontrol ve disiplin odaklı çocuk yetiştirme davranışları da sıklıkla çalışılan bir konudur. Birçok araştırma kontrol ve cezalandırma davranışlarının göçmen ailelerde daha sık uygulandığını göstermektedir (Rudy ve Grusec, 2006). Güngör'ün çalışması (2008) Belçika'daki Türk göçmen gençlerin, Belçikalı ergenlere kıyasla, anne baba kontrolü algılarının daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Ancak bu kontrol algısı, Türk göçmen ergenlerde anne babadan görülen sıcaklık ve anne-baba-ergen ilişkisinin tatmin ediciliği gibi değişkenlerle ilişkili değildir. Oysa Belçikalı gençler için yüksek anne baba kontrolü algısı beraberinde düşük sıcaklık ve daha olumsuz algılanan bir anne-baba-çocuk ilişkisini getirmektedir (Güngör, 2008). Bu bulgular Türk göçmen ailelerde kontrolün sevgi ile el ele gittiği ve birbiriyle çelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

Annelerin disiplin teknikleri incelendiğinde Avrupa'daki Türk göçmen annelerin emir vermek ve fiziksel

müdahale gibi anne baba odaklı otoriter disiplin teknikleri açısından ev sahibi annelerle benzer bir örüntü çizdiğini ancak Türk göçmen annelerin olumlu geribildirim ve açıklama yapma (*induction*) gibi çocuk odaklı disiplin tekniklerini daha az sergilediklerini görmekteyiz (van der Veen ve Majjnen, 2002; Yaman, Mesman, van Ijzendoorn ve Bakermans-Kranenburg, 2010). Yağmurlu ve Sanson'un (2009) Avustralya'daki Türk annelerle yürüttükleri çalışma da, sosyoekonomik düzey farklılıklarından bağımsız olarak, baskın Avustralya kültürüne uyum sağlama eğilimi gösteren annelerin, çocuğa açıklama yapma gibi olumlu disiplin sağlayıcı davranışları daha sık ve itaat beklentisi gibi anne baba odaklı disiplin davranışlarını daha az gösterdiklerini bulmuştur.

Özetle, çeşitli ülkelerdeki Türk göçmen annelerin benzer çocuk yetiştirme davranışları örüntüsü sergilediklerini söyleyebiliriz. Yaşadıkları baskın kültürün değer ve normlarına uyum sağlayan Türk göçmen annelerin demokratik kontrol tekniklerini daha sık kullanmaları, çocuk yetiştirme davranışlarının kültürleşme sürecinden etkilendiğini göstermesi açısından önemlidir. Göçmen anneler ile baskın gruptan olan annelerin ebeveynlik davranışlarındaki farklılıkları anlamaya çalışırken akıldaki tutulması gereken durumlardan biri, göçmen grupların daha dezavantajlı sosyoekonomik koşullara sahip olduklarıdır. Göçmen grupları içeren kültürlerarası çalışmalarda ekonomik faktörlerin detaylı incelenmesi ve kontrol edilmesi şarttır.

Genel Tartışma

Bu literatür çalışması kültürün, özellikle göçmenlik ve kültürleşme bağlamında, ana babalık örüntüleri üzerinde nasıl bir rol oynadığını daha yakından anlamayı hedeflemektedir. Bu gerçekleştirilirken de Avrupa ülkelerinde en büyük göçmen grubunu oluşturan Türk göçmen anne babalar, onların çocuklarından beklentileri ve çocuklarıyla ilişkilerine odaklanılmıştır. Türk göçmenlerin çocuk yetiştirmeleri üzerine yapılan araştırmaların birçoğunun temelinde göçmen çocukların baskın kültürdeki yaşatılardan bilişsel beceriler, okul başarısı ve sosyal ilişkiler açısından daha düşük bir başarı gösterdikleri varsayımı yatmaktadır. Göçmen çocuk ve gençlerde görülen bu olumsuz gelişimsel çıktılarının altında elbette birçok neden yatmakla birlikte anne babaların çocuk yetiştirme biliş ve davranışları da önemli bir etken olarak öne çıkmaktadır (Leyendecker ve ark., 2011). Genel olarak bakıldığında, Batılı anneler ile Türk göçmen annelerin çocuk yetiştirme örüntüleri birbirinden farklılıklar göstermektedir. Örneğin, Türk anneler daha toplulukçu ve otoriteye saygı odaklı çocuk yetiştirirken, Hollandalı ve Alman gibi Batı Avrupalı annelerin özerkliği destekleyen bir örüntü ortaya koydukları görülmektedir.

Burada vurgulanması gereken nokta göçmen ailelerin, aynen diğer aileler gibi, homojen gruplar olmadıkları ve kendi içlerinde farklılıklar gösterdikleridir. Türk göçmen annelerin kendi içlerinde farklı çocuk yetiştirme örüntüleri sergilemelerine neden olan faktörlerinden belki de en önemlisi annenin eğitim durumudur. Kültürel faktörlerden bağımsız olarak annelerin çocuk yetiştirme biliş ve inançlarının kaç yıl okula gittikleri, mezun oldukları okul düzeyi gibi eğitim faktörlerinden etkilendiği görülmektedir. Türk göçmen ve Avrupalı annelerin çocuk yetiştirme biliş ve davranışları üzerinde kültür, göçmenlik ve eğitim durumunun karşılaştırmalı etkisini konu alan bir araştırma yüksek eğitimli annelerin, etnik kökenlerinden bağımsız olarak, çocuğun bağımsızlığını destekleyici davranışları daha çok teşvik ettiğini göstermiştir (Durgel, van de Vijver ve Yağmurlu, 2013). Ancak sosyoekonomik düzey (eğitim, gelir vb.) kontrol edildiğinde dahi kültürleşmenin ebeveynlik için önemli bir yordayıcı olduğunu gösteren araştırma bulguları da vardır (örn.: Yağmurlu ve Sanson, 2009). Tüm bu bulgular, Türk göçmenlerin tek tip bir çocuk yetiştirme şekli göstermediklerini ortaya koymasından önemlidir.

Annenin eğitiminin yanı sıra kuşak farkları ve kültürleşme eğilimlerinin de Türk göçmen annelerin çocuk yetiştirmeleri üzerinde etkili olduğu açıktır. Bu anlamda da Türk göçmen ailelerin tek bir ana babalık örüntüsü sergilemedikleri, baskın kültürün değerlerine uyum sağlama yolunda olan annelerin çocuk yetiştirmelerinin, örneğin ayrılma eğiliminde olan annelerinkinden farklılaştığı görülmektedir. İkinci kuşak olup Batı kültürel değerleriyle bütünleşmiş annelerin geldikleri kültürün çocuk yetiştirme tarzları ile baskın kültürde öne çıkan çocuk yetiştirme biliş ve davranışlarını dengelemeye çalıştığı yaygın bir bulgudur. Kağıtçıbaşı'nın (2010) Karşılıklı Duygusal Bağlılık modelinde önerdiği gibi, bu anneler özerkliğin ev sahibi kültürde önemli olduğunu görüp kendi ayakları üzerinde durma ve bağımsız olmayı teşvik etmekte, çocuğa açıklamada bulunma gibi birey odaklı çocuk yetiştirme tekniklerini uygulamakta, ama aynı zamanda Türk kültürünün temelinde olan yakın aile ilişkilerini önemli bulup korumaktadırlar. Özellikle göçmen gruplarla çalışmalar yürüten psikologlar, danışmanlar ve öğretmenler tarafından unutulmaması gereken bir diğer nokta da Türk göçmenlerin özel-genel alan ayrımı yaptıkları, aile ilişkilerini konu alan durumlarda Türk kültürel normlarına daha çok bağlılık sergilerken iş yaşamı gibi genel alanlarda baskın kültürün değerlerini benimsemeye daha eğilimli olduklarıdır.

Göçmen ailelerin geldikleri kültürlerin farklı değerlere ve geleneklere sahip olduğu, göç etme nedenlerinin çeşitliliği, gidilen ülkelerin farklı kültürel normlar sunmaları, göçmenlerin biliş ve davranışlarını sosyoekonomik düzey dahil birçok farklı faktörün etkilediği düşünülürse göçmenliğin karmaşık bir olgu olduğu açık-

tır. Bu nedenle kültürleşme deneyimi her göçmen için farklı bir süreç izler ve farklı sonuçlara ulaşır. Dolayısıyla göçmenleri homojen bir grup olarak ele almak ve her göçmen ailenin benzer şekilde çocuk yetiştireceğini varsaymak hatalı sonuçlara yol açabilir. Göç politikaları ve göçmenlerin uyumları konularını araştıran her alan için bu farklı faktörleri bir arada ele almak, karışık olan kültürleşme konusunu detaylı ve kapsamlı bir şekilde incelemek, ayrıca, çocuk yetiştirme dinamiklerini anlamak büyük önem taşımaktadır.

Son olarak, genelde ana babalık araştırmalarının, bu yazı bağlamında da göçmen anne babaların çocuk yetiştirmeleri üzerine yürütülen araştırmaların büyük çoğunluğu sadece anneleri konu almaktadır. Bildiğimiz kadarıyla, Türk göçmen babaların ailedeki ve çocuk yetiştirmedeki rolleri üzerine yapılmış bir araştırma henüz yoktur. Türk göçmen ailelerde ana babalık örüntülerine odaklanan çalışmaların, sonraki yıllarda hem anne hem de babaları ve hatta geniş aileleri birlikte ele almaları ana babalık konusunu daha detaylı kavramamıza yardımcı olacaktır.

Kaynaklar

- Abadan-Unat, N. (2002). *Bitmeyen göç / Konuk işçilikten ulusötesi yurttaşlığa*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Arends-Toth, J. (2003). *Psychological acculturation of Turkish migrants in the Netherlands: Issues in theory and assessment*. Amsterdam: Dutch University Press.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence, 11*, 56-95.
- Berry, J. W. (1992). Acculturation and adaptation in a new society. *International Migration, 30*, 69-85.
- Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Breugelmans, S. M., Chasiotis, A. ve Sam, D. (2011). *Cross-cultural psychology: Theory and applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bornstein, M. H. ve Cote, L. R. (2004b). Mothers' parenting cognitions in cultures of origin, acculturating cultures, and cultures of destination. *Child Development, 75*, 221-235.
- Bornstein, M. H. ve Cote, L. R. (2006). Parenting cognitions and practices in the acculturative process. M. H. Bornstein ve L. R. Cote, (Ed.), *Acculturation and parent-child relationships: Measurement and development* içinde (173-196). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Bornstein, M. H. ve Cheah, C. S. L. (2006). The place of "culture and parenting" in an ecological contextual perspective on developmental science. K. H. Rubin ve O. B. Chung, (Ed.), *Parental beliefs, parenting, and child development in cross-cultural perspective* içinde (3-33). London, UK: Psychology Press.
- Bornstein, M. H., Tal, J. ve Tamis-LeMonda, C. (1991). Parenting in cross-cultural perspective: The United States, France and Japan. M. H. Bornstein, (Ed.), *Cultural approaches to parenting* içinde (69-89). London, United Kingdom: Lawrence Erlbaum.
- Buriel, R. (1993). Acculturation, respect for cultural difference, and biculturalism among three generations of Mexican American and Euro American school children. *Journal of Genetic Psychology, 154*, 531-543.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2013). *Bevolkingsstatistiek* [Population statistics]. <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themes/bevolking/cijfers/default.htm>
- Cheah, C., Leung, C. ve Zhou, N. (2013). Understanding 'Tiger Parenting' through the perceptions of Chinese Immigrant Mothers: Can Chinese and US parenting coexist? *Asian American Journal of Psychology, 4*, 30-40.
- Chen, J., Chen, T. ve Zheng, X. (2012). Parenting styles and practices among Chinese immigrant mothers with young children. *Early Child Development and Care, 182*, 1-21.
- Costigan, C. L. ve Su, T. F. (2008). Cultural predictors of the parenting cognitions of immigrant Chinese mothers and fathers in Canada. *International Journal of Behavioral Development, 32*, 432-442.
- Çıtlak, B., Leyendecker, B., Schoelmerich, A., Driessen, R. ve Harwood R. (2008). Long-term socialization goals of first and second generation migrant Turkish and German mothers. *International Journal of Behavioral Development, 32*, 75-66.
- Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin, 113*, 487-496.
- Deković, M., ten Have, M., Vollebergh, W. A. M., Pels, T., Oosterwegel, A., Wissink, I. B. ve ark. (2006). The cross-cultural equivalence of parental rearing measure: EAA-BU-C. *European Journal of Psychological Assessment, 22*, 85-91.
- Delgado-Gaitan, C. (1994). Socializing young children in Mexican American families: An intergenerational perspective. P. M. Greenfield ve R. R. Cockings, (Ed.), *Cross-cultural roots of minority child development* içinde (55-86). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Dix, T. (1992). Parenting on behalf of the child: Empathic goals in the regulation of responsive parenting. I. E. Sigel, A. V. McGillicuddy-DeLisi ve J. J. Goodnow, (Ed.), *Parental belief systems: The psychological consequences for children* içinde (319-346). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Durgel, E. S. ve Bilici, G. (2013). Batı Avrupa'daki Türk göçmen ailelerde ana babalık. M. Sayıl ve B. Yağmurlu, (Ed.), *Ana babalık: Kuram ve araştırma* içinde (129-148). İstanbul: Koç Yayınları.
- Durgel, E. S., Yağmurlu, B., Leyendecker, B. ve Harwood, R. (2009). Sociocultural influences on German and Turkish immigrant mothers' long-term socialization goals. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 40*, 834-852.
- Durgel, E. S., van de Vijver, F. J. R. ve Yağmurlu, B. (2013). Self-reported maternal expectations and child-rearing practices: Disentangling the associations with ethnicity, immigration, and educational background. *International Journal of Behavioral Development, 37*, 35-43.
- Durgel, E., van de Vijver, F., Yağmurlu, B. ve Leyendecker, B. (2011). Family Change Model in immigration context: Socialization goals of Turkish immigrant mothers in Western Europe. *IACCP İstanbul Regional Conference*, Temmuz, İstanbul - Türkiye.
- Durgel, E., ve van de Vijver, F. (2008). Developmental expectations and child-rearing practices of Turkish-Dutch and Dutch mothers. *19th IACCP Congress*, Temmuz, Bremen - Almanya.

- Durgel, E. ve Van de Vijver, A. J. R. (2010). Parenting practices of Turkish immigrant and Dutch mothers in the Netherlands. *21st Biennial Meeting of International Society for the Study of Behavioral Development*, Temmuz, Lusaka - Zambiya.
- Emmen, R., Malda, M., Mesman, J., Ekmekci, H. ve van Ijzendoorn, M. (2012). Sensitive parenting as a cross-cultural ideal: Sensitivity beliefs of Dutch, Moroccan, and Turkish mothers in the Netherlands. *Attachment & Human Development*, *14*, 601-619.
- Goodnow, J. J., Cashmore, J., Cotton, S. ve Knight, R. (1984). Mothers' developmental timetables in two cultural groups. *International Journal of Psychology*, *19*, 193-205.
- Grusec, J. ve Davidov, M. (2008). Socialization in the family: The roles of parents. J Grusec ve P. Hastings, (Ed.), *Handbook of socialization: Theory and Research* içinde (284-308). New York, NY: Guilford Press.
- Güngör, D. (2008). The meaning of parental control in migrant, sending, and host communities: Adaptation or persistence? *Applied Psychology: An International Review*, *57*, 397-416.
- Harkness, S. ve Super, C. (1992). Parental ethnotheories in action. I. Sigel, A. V. McGillicuddy-DeLisi ve J. J. Goodnow, (Ed.), *Parental belief systems: The psychological consequences for children* içinde (373-392). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Harkness, S., Super, C. M. ve van Tijen, N. (2000). Individualism and the "Western mind" reconsidered: American and Dutch parents' ethnotheories of the child. S. Harkness, C. Raefl ve C. M. Super, (Ed.), *Variability in the social construction of the child. New directions in child and adolescent development* içinde (23-40). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Harwood, R. L., Schoelmerich, A., Schulze, P. A. ve Gonzalez, Z. (1999). Cultural differences in maternal beliefs and behaviors: A study of middle-class Anglo and Puerto Rican mother-infant pairs in four everyday situations. *Child Development*, *70*, 1005-1016.
- Harwood, R. L., Schoelmerich, A., Ventura-Cook, E., Schulze, P. A. ve Wilson, S. P. (1996). Culture and class influences on Anglo and Puerto Rican mothers' beliefs regarding long term socialization goals and child behavior. *Child Development*, *67*, 2446-2461.
- Hastings, P. D. ve Grusec, J. E. (1998). Parenting goals as organizers of responses to parent-child disagreement. *Developmental Psychology*, *34*, 465-479.
- International Organization for Migration. (2010). *World migration report. The future of migration: Building capacities for change*. http://publications.iom.int/bookstore/free/WMR_2010_ENGLISH.pdf
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1989). Child rearing in Turkey: Implications for immigration and intervention. L. Eldering ve J. Kloprogge, (Ed.), *Different cultures, same school: Ethnic minority children in Europe* içinde (137-152). Amsterdam: Swets & Zeitlinger.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, aile ve insan gelişimi*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Keller, H. (2007). *Cultures of infancy*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Kelley, M. L. ve Tseng, H. (1992). Cultural differences in child rearing: A comparison of immigrant Chinese and Caucasian American mothers. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, *23*, 444-455.
- Kim, E., Cain, K. ve McCubbin, M. (2006). Maternal and paternal parenting, acculturation, and young adolescents' psychological adjustment in Korean American families. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, *19*, 112-129.
- Kim, S. Y. ve Wong, V. Y. (2002). Assessing Asian and Asian American parenting: A review of the literature. Kurasaki, K., Okazaki, S. ve Sue, S., (Ed.), *Asian American mental health: Assessment methods and theories* içinde (185-219). New York: Kluwer Academic.
- Kuczynski, L. (1984). Socialization goals and mother-child interaction: Strategies for long-term and short-term compliance. *Developmental Psychology*, *20*, 1061-1073.
- Laosa, L. M. (1982). School, occupation, culture, and family: The impact of parental schooling on the parent-child relationship. *Journal of Educational Psychology*, *74*, 225-257.
- Leseman, P. P. M. ve van den Boom, D.C. (1999). Effects of quantity and quality of home proximal processes on Dutch, Surinamese-Dutch, and Turkish-Dutch preschoolers' cognitive development. *Infant and Child Development*, *8*, 19-38.
- Leyendecker, B., Schoelmerich, A. ve Çıtlak, B. (2006). Similarities and differences among first- and second-generation Turkish immigrants in Germany. M. H. Bornstein ve L. R. Cote, (Ed.), *Acculturation and parent-child relationships: Measurement and development* içinde (297-315). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Leyendecker, B., Jakel, J., Olcay Kademoğlu, S. ve Yağmurlu, B. (2011). Parenting practices and pre-schoolers' cognitive skills in Turkish immigrant and German families. *Early Child Development and Care*, *181*, 1095-1110.
- Luster, T. ve Okagaki, L. (2005). *Parenting: An ecological perspective*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Nacak, M., Yağmurlu, B., Durgel, E. ve van de Vijver, F. (2011). Metropol ve Anadolu'da ebeveynlik: Biliş ve davranışlarda şehrin ve eğitim düzeyinin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, *26*, 85-100.
- Nijsten, C. C. (2006). Coming from the East: Child rearing in Turkish families. M. Deković, T. Pels ve S. Model, (Ed.), *Child rearing in six ethnic families: The multi-cultural Dutch experience* içinde (25-57). Lewiston, NY: Edwin Mellen.
- Otyakmaz, B. O. (2014). Maternal expectations of child development in two cultural groups in Germany. *Conference Proceedings to the 21st International Congress of the International Association of Cross-Cultural Psychology (IACCP)*, Temmuz 2012.
- Pearson, E. ve Rao, N. (2003). Socialization goals, parenting practices, and peer competence in Chinese and English preschoolers. *Early Child Development and Care*, *173*, 131-146.
- Pomerleau, A., Malcuit, G. ve Sabatier, C. (1991). Child-rearing practices and parental beliefs in three cultural groups of Montreal: Quebecois, Vietnamese, Haitian. M. H. Bornstein, (Ed.), *Cultural approaches to parenting* içinde (45-68). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Raghavan, C., Harkness, S. ve Super, C. M. (2010). Parental ethnotheories in the context of immigration: Asian Indian immigrant and Euro-American mothers and daughters in an American town. *Journal of Cross Cultural Psychology*, *41*, 617-632.
- Redfield, R., Linton, R. ve Herskovits, M. (1936). Memorandum for the study of acculturation. *American Anthropologist*, *38*, 149-152.
- Rosenthal, D. A., Bell, R., Demetriou, A. ve Efklides, A. (1989). From collectivism to individualism? The acculturation of

- Greek immigrants in Australia. *International Journal of Psychology*, 24, 57-72.
- Rudy, D. ve Grusec, J. E. (2006). Authoritarian parenting in individualist and collectivist groups: Associations with maternal emotion and cognition and children's self-esteem. *Journal of Family Psychology*, 20, 68-78.
- Schaffer, H. R. (2003). *Social development*. Malden: Blackwell Publishing.
- Statistisches Bundesamt. (2010). *Bevölkerung mit migrationshintergrund - ergebnisse des mikrozensus 2009*. Wiesbaden: Statistisches Bundesamt.
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Dornbusch, S. M. ve Darling, N. (1992). Impact of parenting practices on adolescent achievement: Authoritative parenting, school involvement, and encouragement to succeed. *Child Development*, 63, 1266-1281.
- Stevenson-Hinde, J. (1998). Parenting in different cultures: Time to focus. *Developmental Psychology*, 34(4), 698-700.
- Sümer, N. (2013). Ana babalık ve bağlanma. M. Sayıl ve B. Yağmurlu, (Ed.), *Ana babalık: Kuram ve araştırma* içinde (169-190). İstanbul: Koç Yayınları.
- Su, C. ve Hynie, M. (2011). Effects of life stress, social support and cultural norms on parenting styles among Mainland Chinese, European-Canadian and Chinese-Immigrant mothers. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1-19.
- Tajima, E. A. ve Harachi, T. W. (2010). Parenting beliefs and physical discipline practices among Southeast Asian immigrants: Parenting in the context of cultural adaptation to the United States. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 41, 212-236.
- Triandis, H. C. (1994). *Culture and social behavior*. New York, NY: McGraw-Hill.
- van der Veen, I. ve Meijnen, G. W. (2002). The parents of successful secondary school students of Turkish and Moroccan background in the Netherlands: Parenting practices and the relationship with parents. *Social Behavior and Personality*, 30, 303-316.
- Wade, S. M. (2004). Parenting influences on intellectual development and educational achievement. M. Hoghugh ve N. Long, (Ed.), *Handbook of parenting: Theory and research for practice* içinde (198-212). London, United Kingdom: Sage Publications.
- Willemssen, M. E. ve Van de Vijver, F. J. R. (1997). Developmental expectations of Dutch, Turkish-Dutch, and Zambian mothers: Towards an explanation of cross-cultural differences. *International Journal of Behavioral Development*, 21, 837-854.
- Yağmurlu, B. ve Yavuz, M. (2013). Ana babalığın görünmeyen yönü: Bilişler. M. Sayıl ve B. Yağmurlu, (Ed.), *Ana babalık: Kuram ve araştırma* içinde (149-168). İstanbul: Koç Yayınları.
- Yağmurlu, B., Çıtak, B., Dost, A. ve Leyendecker, B. (2009). Türk annelerin çocuk sosyalleştirme hedeflerinde eğitime bağlı olarak gözlemlenen farklılıklar. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 1-15.
- Yağmurlu, B. ve Sanson, A. (2009). Acculturation and parenting among Turkish mothers in Australia. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 40, 361-380.
- Yaman, A., Mesman, J., Van Ijzendoorn, M. H. ve Bakermans-Kranenburg, M. J. (2010a). Parenting and toddler aggression in second-generation immigrant families: The moderating role of child temperament. *Journal of Family Psychology*, 24, 208-211.
- Yaman, A., Mesman, J., Van Ijzendoorn, M. H., ve Bakermans-Kranenburg, M. J. ve Linting, M. (2010b). Parenting in an individualistic culture with a collectivistic cultural background: The case of Turkish immigrant families with toddlers in the Netherlands. *Journal of Child and Family Studies*, 19, 617-628.

Summary

Socialization Goals and Parenting in Turkish Immigrant Families: A Close Look at the Families with Preschoolers

Elif Durgel
Yaşar University

Bilge Yağmurlu
Koç University

In the last couple of years, the immigration issue has gained prominence around Europe. It is basically due to the fact that little was known about the cognitions and practices of acculturating groups and what was known indicated that the differences between majority and acculturating groups had important consequences for children's outcomes like school success (Bornstein & Cote, 2006). Patterns of parenting that lead to social and cognitive development of children seem to vary across majority and minority groups in the same society. Furthermore, immigrant children are usually disadvantaged compared to majority children on measures of cognitive skills and school achievement, and these disadvantages tend to rise over time and across generations (Bornstein & Cote, 2006). Understanding the factors that lead to such unfavourable outcomes for immigrant groups requires investigation of parental beliefs and practices. This paper aimed to have a detailed look into parenting in immigration context; mainly in Turkish immigrant families in Europe.

Socialization is the process whereby individuals, starting from infancy, learn the habits, beliefs, and accumulated knowledge of a society and behave in a manner that is approved by that society. Although several familial and extra-familial influences such as friends, teachers, and media, carry a role in socialization of children, it is accepted that the first and most important context is the family, more specifically parents, particularly for preschool aged children (Grusec & Davidov, 2008). Parents share certain characteristics such as caring, nurturing, and loving their children (Bornstein, Tal, & Tamis-LeMonda, 1991). However, they also differ a great deal in the ways they display the task of taking care of and nurturing their children. Child-rearing beliefs and practices may vary depending on the socioeconomic and cultural background of the parents (Bornstein & Cheah, 2006; Durgel & Bilici, 2013; Luster & Okagaki, 2005). It has been shown that parents' beliefs, values, goals, and expectations about child development are shaped by their

culture (Bornstein & Cheah, 2006; Harwood, Schoelmerich, Ventura-Cook, Schulze, & Wilson, 1996), which in turn determine their parenting behaviors (Dix, 1992), and influence children's social and cognitive development (Harkness & Super, 1992; Steinberg, Lamborn, Dornbusch, & Darling, 1992; Wade, 2004). Therefore, studying parental beliefs and practices is of special importance for understanding the relations between child outcomes, child rearing, and sociocultural context. This paper deals with how cultural background and acculturation factors relate to parents' socialization goals and parenting while focusing on Turkish immigrant context in the Western Europe as they form the largest non-Western immigrant community in these countries.

The literature on parenting focuses on two main parenting concepts: child-rearing beliefs and child-rearing practices. Child rearing beliefs are studied in terms of *socialization goals* and *developmental expectations*. *Socialization goals* are described as the attributes parents value, endorse, and want their children to attain (Harwood et al., 1996; Hastings & Grusec, 1998). *Developmental expectations* refer to the age that parents believe particular developmental skills should be reached by the child (Goodnow, Cashmore, Cotton, & Knight, 1984). The importance of studying child-rearing beliefs lies in the fact that they shape the way parents interact with their children (Kağıtçıbaşı, 1989; Yağmurlu & Yavuz, 2013).

There is extensive research on the observed aspect of parenting as well. Developmental researchers have been mostly interested in parenting styles which can be defined as parent's general attitude towards the child (Baumrind, 1991). Four parenting styles have been described in the literature: Authoritarian, authoritative, permissive, and neglectful (Baumrind, 1991). However, although parenting styles are informative for understanding general principles of child rearing, they provide little information on the proximal aspects of parenting that have direct impact on child development. Darling and Steinberg (1993) argued that parenting practices, which

are specific, goal-directed behaviors through which parents perform their parental duties towards their children, directly affect children's developmental outcomes. Some of the most frequently studied parenting behaviors include responsiveness, warmth, induction, power assertion, cognitive stimulation, and demandingness.

Studies on the role of culture on parenting have shown a clear pattern which portrays that Western parents endorse self confidence and assertiveness and display autonomy-oriented parenting practices more highly, whereas non-Western mothers endorse obedience and interdependence more (Keller, 2007; Raghavan, Harkness, & Super, 2010). One of the frameworks in the parenting literature that elaborate how cultural and contextual factors influence parenting is Bronfenbrenner's (1979) "Ecological Systems Theory" which emphasizes the fact that various environmental settings in which the child grows up should be examined in order to have a full understanding of influences on child development. There are four nested layers and the one in the center is called the 'microsystem' which describes the child's immediate settings such as the family and school. The next layer is the 'mesosystem' which refers to the relations among the microsystems, such as interactions between the family and the school. The other layer is the 'exosystem' which does not have direct influence on the child, but on the settings in which the child exists, such as parents' work conditions. The furthest layer describes the largest system which is the 'macrosystem'. This system includes cultural values, ideologies, policies, and political institutions. It is far from the child's direct experience and yet may ultimately have profound effects on child development. From the perspective of the Ecological Systems Theory, it is clear that parents' beliefs and practices are influenced and sometimes even determined by the societal and cultural values (Bronfenbrenner, 1979).

Another framework to examine cross-cultural differences in norms and values between cultural groups is the Individualism-Collectivism framework (Triandis, 1994) In a nutshell, while in collectivistic societies dependence, obedience, having strong family and social ties are highly endorsed values, in individualistic cultures autonomy, independence, assertiveness, self-control, taking responsibility for the action, and exploration are highly endorsed (Triandis, 1994). Turkish culture is considered to be a collectivism-oriented culture, whereas mainstream European cultures such as German and Dutch are considered to be typical individualistic cultures.

Parenting and Acculturation

Many studies have investigated the relationship between culture and parenting beliefs and practices; however, these studies have mostly examined differences

between two cultures, particularly with the Individualism-Collectivism framework as their central theoretical background. It is indeed very important to study cultural differences and similarities of parenting patterns between various cultural groups; however, it is also essential to examine changes within a cultural group undergoing sociocultural transformation. Examining parenting beliefs and practices in immigration context would provide us with valuable information on the dynamics of parenting patterns among immigrant mothers. Nevertheless, in the literature, there are few studies that have examined parenting beliefs and practices in relation to immigration and acculturation (Bornstein & Cote, 2004).

The most widely applied model of acculturation has been developed by Berry (1997) who defines acculturation as the form of cultural transmission experienced by an individual that results from a contact with, and influenced by, persons and institutions belonging to other cultures than one's own (Berry, Poortinga, Segall, & Dasen, 2002). Berry's (1997) Bi-dimensional Model proposes two main dimensions to explain how an acculturating individual wishes to relate to the dominant society. These dimensions are cultural maintenance and cultural adoption. Cultural maintenance refers to the extent an acculturating person is willing to maintain his/her own cultural values and norms, whereas cultural adoption refers to the extent an acculturating person is willing to adapt the values and norms of the host culture. Depending on the position of a person on these two dimensions, four acculturation strategies are defined: Assimilation, separation, integration, and marginalization.

Several studies have shown that parenting variables are related to the acculturation orientation of immigrant parents (Delgado-Gaitan, 1994; Rosenthal, Bell, Demetriou, & Efklides, 1989). Second-generation and integrated parents show a more autonomy- and independence-oriented parenting pattern compared to the first-generation or less integrated immigrant parents (Buriel, 1993; Delgado-Gaitan, 1994). These results show that participation of the immigrants in the host society and their acculturation orientations are related to changes and accommodations in their parenting beliefs and behaviors.

Parenting of Turkish Immigrant Parents

The first studies on child-rearing beliefs of Turkish immigrants focused on the role of generational differences on socialization goals and found that the second generation Turkish immigrant mothers value autonomy and assertiveness more than the first generation mothers (Çıtlak, Leyendecker, Schoelmerich, Driessen, & Harwood, 2008; Leyendecker, Schoelmerich, & Çıtlak, 2006). Studies that examined the relation between socialization goals and acculturation orientations of Turk-

ish immigrant mothers in Dutch, German (Durgel, van de Vijver, Yağmurlu, & Leyendecker, 2011; Durgel, Yağmurlu, Leyendecker, & Harwood, 2009), and Australian contexts (Yağmurlu & Sanson, 2009) showed that mothers who tend to adopt mainstream cultural values endorse autonomy-oriented, individualistic characteristics in their children more than the mothers who report less cultural adoption and less engagement in the mainstream culture. On the other hand, characteristics like being close to family, maintaining close ties with family and friends are highly endorsed by Turkish immigrant mothers regardless of their generational status and the extent they adopt mainstream cultural values. It seems that such values are considered as core Turkish values to the immigrant community. These findings are in line with Kagıtcıbası's (2010) Psychological Interdependence Family Model which proposes that as traditional families modernize and urbanize (in immigration context, integrate to the host society) their family patterns may change from obedience-oriented to independence-oriented while endorsement of close relationships is maintained.

Literature on developmental expectations as another aspect of child-rearing beliefs shows that Turkish immigrant mothers have lagged expectations with regards to the age that a child should achieve a developmental task compared to mainstream Dutch and German mothers (Durgel & van de Vijver, 2008; Otyakmaz, 2014). It is argued that Turkish mothers see children as 'babies', whereas Dutch and German mothers reflect the individualistic structure of their cultural backgrounds and consider children to be individuals with an overall capability and potential.

With regards to child-rearing practices, some findings show that behaviors that stimulate children's cognitive development such as shared book reading, induction, encouragement of autonomy, structuring child's environment are displayed less frequently by Turkish immigrant mothers than the mainstream Dutch (Leseman & van de Boom, 1999) and German mothers (Leyendecker, Jakel, Olcay, & Yağmurlu, 2011). Turkish immigrant mothers have also been found to have a more authoritarian and less responsive parenting profile compared to their Dutch counterparts (Deković et al., 2006; Leseman & van den Boom, 1999; van der Veen & Meijnen, 2002; Yaman, Mesman, van IJzendoorn, Bakermans-Kranenburg, & Linting, 2010). However, responsive parenting as examined in immigrants in the Netherlands has been shown to be related to the socioeconomic background of

parents more than to their cultural background (Emmen, Malda, Mesman, Ekmekci, & van IJzendoorn, 2012). On the other hand, when responsiveness is not confounded by encouragement of autonomy and is defined solely as being sensitive and responding to the child's needs and requests on time, Durgel and van de Vijver (2012) found that Turkish immigrant mothers displayed responsive behaviors more often than Dutch mothers. For instance, Turkish mothers were found to play and read book with their children more often. The same study also showed that Turkish mothers had more frequent verbal interactions with their children than the Dutch mothers. These two findings imply that parenting behaviors of Turkish immigrant mothers are geared up for developing a strong emotional bond between mother and child which reflect their collectivistic background by sharing, interacting, and responding to their children's needs.

In terms of discipline techniques, Turkish immigrant mothers in Europe (van der Veen & Meijnen, 2002; Yaman, Mesman, van IJzendoorn, & Bakermans-Kranenburg, 2010) as well as in Australia (Yağmurlu & Sanson, 2009) tend to use physical and authoritarian discipline techniques more and child-oriented techniques such as induction less than the mainstream mothers.

Overall, it is clear that immigrant parents, in particular Turkish immigrant mothers, display a parenting profile that diverges from those of the mainstream mothers. Similarly, immigrant parents vary in their child-rearing beliefs and practices among themselves as well depending on their generational status and acculturation orientations. It is important to note here that not only cultural factors but also socioeconomic background of immigrant parents plays a significant role in their parenting. Thus, it is advised that policy makers, teachers and psychologists who work with Turkish immigrant populations need to keep in mind that immigrant groups are not homogeneous within themselves and need to be aware of how cultural and economic factors relate to their parenting and children's development.

Lastly, studies on child-rearing beliefs and practices of Turkish immigrants are not free from limitations. One of the main limitations is that studies were conducted with only mothers as participants and there is no information on the role of fathers on Turkish immigrant children's development. It's suggested that further studies should examine the role of fathers as well as mothers in order to develop a better and more comprehensive understanding of parenting and its links to child development.